

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΣΕ ΕΛΑΣΣΟΝΑ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ
ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΥΝΘΕΣΗ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 4 Νοεμβρίου 2020, με την εξής σύνθεση: Ιωάννης Σαρμάς, Πρόεδρος, Μαρία Βλαχάκη, Αγγελική Μαυρουδή και Ασημίνα Σαντοριναίου, Αντιπρόεδροι, Κωνσταντίνα Ζώη, Δέσποινα Καββαδία - Κωνσταντάρα, Γεωργία Τζομάκα, Στυλιανός Λεντιδάκης, Θεολογία Γναρδέλλη, Βιργινία Σκεύη, Αγγελική Πανουτσακοπούλου, Αργυρώ Μαυρομάτη, Ευαγγελία Σεραφή και Ειρήνη Κατσικέρη, Σύμβουλοι. Γραμματέας η Ελένη Αυγουστόγλου.

Γενικός Επίτροπος Επικρατείας: Αντώνιος Νικητάκης, Επίτροπος Επικρατείας, κωλυομένης της Γενικής Επιτρόπου της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, Χρυσούλας Καραμαδούκη.

Για να δικάσει τη με ΑΒΔ .../26.10.2020 προσφυγή του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου – ΟΤΑ β΄ βαθμού «Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας», που εδρεύει στη Θεσσαλονίκη (οδός Βασιλίσσης Όλγας αρ. 198), εκπροσωπείται νόμιμα και παραστάθηκε με δήλωση του άρθρου 231 του ν. 4700/2020 του πληρεξουσίου δικηγόρου του Μιχαήλ Ράσα (ΑΜ/ΔΣΘ 4351).

Με την ανωτέρω προσφυγή ζητείται η αναθεώρηση της 2068/2020 απόφασης του VI Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Το Ελληνικό Δημόσιο εκπροσωπείται νομίμως από τον Υπουργό Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε διά του Νομικού Συμβούλου του Κράτους Νικολάου Καραγιώργη.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε το Δικαστήριο άκουσε:

Τον εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου, ο οποίος, ζήτησε την παραδοχή της προσφυγής.

Τον Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος πρότεινε την απόρριψη της προσφυγής αναθεώρησης.

Παραστάθηκε, με δήλωση του άρθρου 231 του ν. 4700/2020 του πληρεξουσίου δικηγόρου της Αθανάσιου Κοκαλιά (ΑΜ/ΔΣΑ 29113), η εταιρεία με την επωνυμία «...» και τον διακριτικό τίτλο «...», που εδρεύει στη (...), νομίμως εκπροσωπούμενη.

Μετά τη δημόσια συνεδρίασης το Δικαστήριο συνήλθε σε τηλεδιάσκεψη, στις 18 Νοεμβρίου 2020, κατ' εφαρμογή του άρθρου 295 παρ. 2, σε συνδυασμό με τα άρθρα 336 παρ. 1 και 357 του ν. 4700/2020 (φ. 127/29.6.2020 Α'), με παρόντες τους Δικαστές που έλαβαν μέρος στη συζήτηση της υπόθεσης, εκτός από τη Σύμβουλο Ειρήνη Κατσικέρη που

αποχώρησε από τη διάσκεψη σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 338 παρ. 3 και 293 παρ. 3 του ν. 4700/2020.

**Άκουσε την εισήγηση της Συμβούλου Αργυρώς Μαυρομάτη και
Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφθηκε κατά τον νόμο**

1. Για την ένδικη προσφυγή δεν απαιτείται η καταβολή παραβόλου (βλ. άρθρο 308 παρ. 3 του Κεφαλαίου 49 του ν. 4700/2020, το οποίο εφαρμόζεται αναλόγως και στην υπό κρίση διαφορά στο πλαίσιο άσκησης προσυμβατικού ελέγχου, σύμφωνα με το άρθρο 336 παρ. 1 του ανωτέρω νόμου).

2. Με την κρινόμενη προσφυγή ζητείται η αναθεώρηση της 2068/2020 απόφασης του VI Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με την οποία απορρίφθηκε η από 24.8.2020 προσφυγή της προσφεύγουσας Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας για ανάκληση της 312/2020 πράξης του Ζ΄ Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Με την τελευταία αυτή πράξη κρίθηκε ότι κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου σύμβασης μεταξύ της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και της εταιρείας «...», για την παροχή των υπηρεσιών που περιλαμβάνονται στο «Πρόγραμμα περισυλλογής και διαχείρισης κάθε είδους νεκρών ζώων και λήψη δειγμάτων εγκεφαλικού ιστού από τα νεκρά ζώα, στα οποία απαιτείται», προεκτιμώμενης αξίας 2.419.354,84 ευρώ (χωρίς ΦΠΑ).

3. Η ανωτέρω προσφυγή έχει ασκηθεί εμπροθέσμως και κατά τα λοιπά νομοτύπως. Συνεπώς, πρέπει να γίνει τυπικώς δεκτή και να κριθεί περαιτέρω ως προς τη βασιμότητα των προβαλλομένων με αυτήν λόγων. Περαιτέρω, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, η ως άνω εταιρεία «...», άσκησε νόμιμα παρέμβαση, υπέρ της προσφεύγουσας και κατά του κύρους της προσβαλλόμενης πράξης, ενώπιον του VI Τμήματος, με συνέπεια να καταστεί διάδικος στη διαδικασία της προσφυγής ανάκλησης. Η ως άνω εταιρεία κλητεύθηκε και παραστάθηκε και κατά τη συζήτηση της κρινόμενης προσφυγής αναθεώρησης. Ως εκ τούτου, το κατατεθέν στις 3.11.2020 στη γραμματεία του Δικαστηρίου δικόγραφο (ΑΒΔ), δικόγραφο, το οποίο επιγράφεται «παρέμβαση», λογίζεται ως υπόμνημα διαδίκου (πρβλ. ΕλΣ Ολ. 1640/2020). .

4. Οι προβαλλόμενοι λόγοι αναθεώρησης αναπτύσσονται με το νομίμως κατατεθέν στις 10.11.2020 υπόμνημα.

5. Στο προοίμιο της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με

τις δημόσιες προμήθειες και την κατάργηση της Οδηγίας 2004/18/EK, όπως διορθώθηκε (L135/24.5.2016), αναφέρεται, μεταξύ άλλων: «(2) (...) Οι δημόσιες προμήθειες διαδραματίζουν βασικό ρόλο στη στρατηγική "Ευρώπη 2020" (...) Για τον σκοπό αυτόν, οι ισχύοντες κανόνες για τις δημόσιες προμήθειες που εγκρίθηκαν δυνάμει της οδηγίας 2004/17/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [4] και της οδηγίας 2004/18/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [5], θα πρέπει να αναθεωρηθούν και να εκσυγχρονιστούν, για να αυξηθεί η αποδοτικότητα των δημόσιων δαπανών, με τη διευκόλυνση ιδίως της συμμετοχής μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) στις δημόσιες προμήθειες, καθώς και για να μπορέσουν οι αγοραστές να αξιοποιήσουν καλύτερα τις δημόσιες προμήθειες για την επίτευξη κοινών κοινωνικών στόχων.(...) (78) Οι δημόσιες προμήθειες θα πρέπει να προσαρμόζονται στις ανάγκες των ΜΜΕ. (...). Προς τούτο και για να ενισχυθεί ο ανταγωνισμός, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει ιδίως να ενθαρρύνονται να υποδιαιρούν τις μεγάλες συμβάσεις σε παρτίδες. Η υποδιαίρεση θα μπορούσε να γίνεται είτε σε ποσοτική βάση, ώστε το μέγεθος των επιμέρους συμβάσεων να αντιστοιχεί καλύτερα στις δυνατότητες των ΜΜΕ, είτε σε ποιοτική βάση, αναλόγως του είδους και των διαθέσιμων εξειδικεύσεων, ώστε να προσαρμόζεται καλύτερα το περιεχόμενο των επιμέρους συμβάσεων στους εξειδικευμένους τομείς των ΜΜΕ ή σύμφωνα με τις διαδοχικές φάσεις των σχεδίων. Το μέγεθος και το αντικείμενο των παρτίδων θα πρέπει να καθορίζεται ελεύθερα από την αναθέτουσα αρχή (...). Η αναθέτουσα αρχή θα έχει καθήκον να εξετάζει την ορθότητα της υποδιαίρεσης συμβάσεων σε παρτίδες και θα είναι ελεύθερη να αποφασίζει αυτόνομα, βάσει οιασδήποτε σκεπτικού κρίνει πρόσφορο, χωρίς να υπόκειται σε διοικητική ή δικαστική εποπτεία. Εφόσον η αναθέτουσα αρχή αποφασίσει ότι δεν είναι σκόπιμη η υποδιαίρεση της σύμβασης σε παρτίδες, στη χωριστή έκθεση ή στα έγγραφα της προμήθειας θα πρέπει να αναφέρονται οι κύριοι λόγοι αυτής της επιλογής. Τέτοιοι λόγοι θα ήταν, επί παραδείγματι, να αποφανθεί η αναθέτουσα αρχή ότι η υποδιαίρεση εγκυμονεί τον κίνδυνο να περιοριστεί ο ανταγωνισμός ή να γίνει η εκτέλεση της σύμβασης υπερβολικά δύσκολη από τεχνικής απόψεως ή ακριβή, ή ότι η ανάγκη να συντονιστούν οι διάφοροι εργολάβοι των παρτίδων ενδέχεται να θέσει σε σοβαρό κίνδυνο την ορθή εκτέλεση της σύμβασης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν την ελευθερία να εντείνουν τις προσπάθειές τους ώστε να διευκολύνουν τη συμμετοχή των ΜΜΕ στην αγορά δημόσιων προμηθειών, επεκτείνοντας σε μικρότερες συμβάσεις την υποχρέωση εξέτασης της υποδιαίρεσης των συμβάσεων σε παρτίδες, απαιτώντας από τις αναθέτουσες αρχές να αιτιολογούν την απόφασή τους να μην χωρίζουν τις συμβάσεις σε παρτίδες (...))».

6. Στον ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» (φ. 147/8.8.2016 Α΄, Διορθ. σφαλμ. φ. 200/24.10.2016) ορίζεται, στο άρθρο 59, με τίτλο «Υποδιαίρεση συμβάσεων σε τμήματα»: «1. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποφασίζουν να αναθέτουν μια σύμβαση υπό τη μορφή χωριστών τμημάτων και μπορούν να προσδιορίζουν το μέγεθος και το αντικείμενο των τμημάτων αυτών. Εξαιρουμένων των συμβάσεων οι οποίες έχουν διαιρεθεί υποχρεωτικά, σύμφωνα με την παρ. 4, οι αναθέτουσες αρχές αναφέρουν τους βασικούς λόγους της απόφασής τους να μην διαιρέσουν μία σύμβαση σε τμήματα, στοιχείο που περιλαμβάνεται στα έγγραφα της σύμβασης ή στην ειδική έκθεση του άρθρου 341. 2. Οι αναθέτουσες αρχές αναφέρουν στην προκήρυξη σύμβασης ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος, αν οι προσφορές υποβάλλονται για ένα, περισσότερα ή για όλα τα τμήματα (...)». Στο άρθρο 341 του ίδιου νόμου ορίζεται: «1. Για κάθε σύμβαση (...) που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου (...) οι αναθέτουσες αρχές του Βιβλίου Ι συντάσσουν γραπτή έκθεση (...)».

7. Στην αιτιολογική έκθεση του ανωτέρω άρθρου του ν. 4412/2016 διαλαμβάνονται τα εξής: «Το άρθρο 59 εισάγει στη διαδικασία της προετοιμασίας της σύναψης μίας δημόσιας σύμβασης μέριμνα προς όφελος των αναγκών των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), παρέχοντας τη δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές να υποδιαιρούν όλες τις συμβάσεις σε τμήματα (...) Σε περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή αποφασίσει ότι δεν είναι σκόπιμη η υποδιαίρεση της σύμβασης σε τμήματα, υποχρεούται ωστόσο να αναφέρει τους κύριους λόγους αυτής της επιλογής σε ειδική έκθεση ή στα έγγραφα της σύμβασης (...)».

8. Από τις ανωτέρω διατάξεις, οι οποίες αποβλέπουν στη διευκόλυνση της συμμετοχής των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και στην ενίσχυση του ανταγωνισμού κατά την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων μέσω της υποδιαίρεσης αυτών σε τμήματα, συνάγεται, μεταξύ άλλων, ότι σε περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή επιλέξει, κατά τη διακριτική της ευχέρεια - η οποία ελέγχεται μόνο ως προς την υπέρβαση των άκρων ορίων αυτής - να μην υποδιαιρέσει τη σύμβαση σε τμήματα, πρέπει οι λόγοι για την επιλογή της αυτή να προκύπτουν είτε από τη χωριστή έκθεση του άρθρου 341 του ν. 4412/2016 είτε από τα έγγραφα της σύμβασης. Τέτοιοι λόγοι, σύμφωνα και με την ενδεικτική απαρίθμηση του προοιμίου της Οδηγίας, συντρέχουν στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, με την υποδιαίρεση των υπό ανάθεση συμβάσεων σε τμήματα, είτε τίθεται υπό διακινδύνευση η ευρύτητα της συμμετοχής και εν γένει ο ανταγωνισμός είτε η εκτέλεση της σύμβασης καθίσταται δυσχερής από τεχνικής άποψης ή επιβαρύνεται οικονομικά είτε η ανάγκη συντονισμού των περισσότερων εργολάβων θέτει

σε σοβαρό κίνδυνο την ορθή εκτέλεση της σύμβασης. Σε κάθε δε περίπτωση, η υποδιαίρεση ή μη της σύμβασης πρέπει να εκτιμάται βάσει του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται και των ιδιαιτεροτήτων της (ΕλΣ Τμ. Μείζ. - Επταμ. Σύνθ. 1646/2020, 1629/2018).

9. Ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1069/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21ης Οκτωβρίου 2009 "περί υγειονομικών κανόνων για ζωικά υποπροϊόντα και παράγωγα προϊόντα που δεν προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1774/2002 (κανονισμός για τα ζωικά υποπροϊόντα)" καθορίζει τους κανόνες για τη δημόσια υγεία και την υγεία των ζώων σε σχέση με τα ζωικά υποπροϊόντα και τα παράγωγα προϊόντα τους, με σκοπό να αποτρέψει και να ελαχιστοποιήσει τους κινδύνους για τη δημόσια υγεία και την υγεία των ζώων που προέρχονται από τα προϊόντα αυτά, και ιδίως να προστατεύσει την ασφάλεια της τροφικής αλυσίδας των ανθρώπων και των ζώων (άρθρο 1), ορίζει δε ως "ζωικά υποπροϊόντα" τα πτώματα ή μέρη πτωμάτων ζώων, προϊόντα ζωικής προέλευσης ή άλλα προϊόντα που λαμβάνονται από ζώα και δεν προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο, μεταξύ των οποίων και τα ωκύτταρα, τα έμβρυα και το σπέρμα (άρθρο 3). Ο ίδιος προβλέπει, περαιτέρω, ότι τα κράτη μέλη μεριμνούν για τη δημιουργία στην επικράτειά τους καταλλήλου συστήματος, με το οποίο εξασφαλίζεται ότι τα ζωικά υποπροϊόντα: α) συλλέγονται, ταυτοποιούνται και μεταφέρονται χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, και β) υφίστανται επεξεργασία, χρησιμοποιούνται ή απορρίπτονται σύμφωνα με αυτόν (άρθρο 4) και κατατάσσει τα ζωικά υποπροϊόντα σε ειδικές κατηγορίες ανάλογα με το επίπεδο κινδύνου που παρουσιάζουν για τη δημόσια υγεία και την υγεία των ζώων, σύμφωνα με τους καταλόγους που καθορίζονται στα άρθρα 8, 9 και 10 αυτού (άρθρο 7). Ειδικότερα, στα υλικά της κατηγορίας 1 περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, πτώματα ζώων, για τα οποία είτε έχει επιβεβαιωθεί είτε υπάρχει υπόνοια ότι έχουν μολυνθεί από μεταδοτική σπογγώδη εγκεφαλοπάθεια (ΜΣΕ), ζώων που θανατώθηκαν στο πλαίσιο μέτρων εξάλειψης ΜΣΕ, καθώς επίσης άγριων ζώων, όταν υπάρχει υπόνοια ότι έχουν μολυνθεί από νόσο που μπορεί να μεταδοθεί στον άνθρωπο ή στα ζώα (άρθρο 8), ενώ στα υλικά της κατηγορίας 2 υπάγονται, μεταξύ άλλων, ζώα και μέρη ζώων, εκτός από εκείνα που αναφέρονται στα άρθρα 8 ή 10, ο θάνατος των οποίων δεν οφείλεται σε σφαγή ή θανάτωση με σκοπό την κατανάλωση από τον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένων των ζώων που θανατώθηκαν στο πλαίσιο μέτρων για την εξάλειψη νόσου (άρθρο 9).

10. Από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν όσα εκτίθενται στις σκέψεις 11 έως 15 που ακολουθούν.

11. Με την 2782/23.12.2019 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας εγκρίθηκαν τα τεύχη δημοπράτησης και οι όροι διενέργειας ανοικτού ηλεκτρονικού διαγωνισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 27 ν. 4412/2016, για την ανάθεση της υπηρεσίας «Πρόγραμμα περισυλλογής και διαχείρισης κάθε είδους νεκρών ζώων και λήψη δειγμάτων εγκεφαλικού ιστού από τα νεκρά ζώα, στα οποία απαιτείται», για χρονικό διάστημα τριών ετών, με προεκτιμώμενη αξία 2.419.354,84 ευρώ (πλέον ΦΠΑ), χρηματοδοτούμενη από πιστώσεις του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

12. Κατά την οικεία 816599 (18430)/7.1.2020 διακήρυξη (ΑΔΑΜ 20PROC006141716), το αντικείμενο της προς ανάθεση υπηρεσίας συνίσταται σε: Α. Περισυλλογή, μεταφορά και διαχείριση των πτωμάτων νεκρών βοοειδών, αιγών και προβάτων, που φέρουν σήμανση, καθώς επίσης λήψη δειγμάτων εγκεφαλικού ιστού, πριν από την αποτέφρωση, από τα νεκρά βοοειδή ηλικίας άνω των 24 ή 48 μηνών (ανάλογα με τη χώρα αρχικής προέλευσης), και από τις αίγες και τα πρόβατα ηλικίας άνω των 18 μηνών, σύμφωνα με το πρόγραμμα επιτήρησης ελέγχου και εξάλειψης των μεταδοτικών σπογγωδών εγκεφαλοπαθειών στα μικρά μηρυκαστικά και βοοειδή. Β. Περισυλλογή, μεταφορά και διαχείριση των πτωμάτων νεκρών βοοειδών και αιγοπροβάτων, που φέρουν σήμανση και δεν εντάσσονται στα ζώα της προηγούμενης περίπτωσης. Γ. Περισυλλογή, μεταφορά και διαχείριση των πτωμάτων χοίρων που φέρουν σήμανση και των πτηνών αυγοπαραγωγής. Δ. Περισυλλογή, μεταφορά και διαχείριση των πτωμάτων κάθε άλλου είδους νεκρού ζώου, άγριου ή μη, εκτός των προαναφερομένων, που ανευρίσκεται στα όρια της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας. Το εν λόγω πρόγραμμα πρόκειται να εφαρμοσθεί στα διοικητικά όρια της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, ήτοι στις Περιφερειακές Ενότητες Ημαθίας, Θεσσαλονίκης, Κιλκίς, Πέλλας, Πιερίας, Σερρών και Χαλκιδικής. Ως κριτήριο κατακύρωσης του διαγωνισμού ορίστηκε η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά αποκλειστικά βάσει τιμής και, ειδικότερα, βάσει τιμής ανά κιλό βάρους νεκρού διαχειριζόμενου ζώου, με ανώτατο όριο τα 0,60 ευρώ ανά κιλό (άρθρα 1.3, 2.3.1 και 2.4.4 της διακήρυξης). Οι προσφορές των διαγωνιζομένων θα έπρεπε, επί ποινή απαραδέκτου, να αφορούν στο σύνολο των Περιφερειακών Ενοτήτων της αναθέτουσας αρχής (άρθρο 1.3 και Παράρτημα Ι, Μέρος Α, παρ. ΙΙ.Α.3 της διακήρυξης).

13. Σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές της υπηρεσίας, προκειμένου να συμμετέχουν στο διαγωνισμό οι οικονομικοί φορείς θα έπρεπε να διαθέτουν: 1. α) Για τη διαχείριση των υλικών κατηγορίας 1, εγκεκριμένη μονάδα ενδιάμεσου χειρισμού υλικών κατηγορίας 1, ιδιόκτητη ή ενοικιαζόμενη, στην οποία θα υλοποιείται η λήψη του εγκεφαλικού ιστού

από όσα ζώα απαιτείται, καθώς επίσης είτε μονάδα αποτέφρωσης υψηλού δυναμικού, είτε μονάδα συναποτέφρωσης, είτε μονάδα μεταποίησης υλικών κατηγορίας 1 συνοδευόμενη από μονάδα αποτέφρωσης χαμηλού ή υψηλού δυναμικού, είτε μονάδα μεταποίησης υλικών κατηγορίας 1 συνοδευόμενη από μονάδα συναποτέφρωσης, εγκεκριμένες σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 211/2006, όπως κάθε φορά ισχύει. β) Για τη διαχείριση των υλικών κατηγορίας 2, είτε εγκεκριμένη μονάδα μεταποίησης υλικών κατηγορίας 2, είτε κάποια από τις ανωτέρω μονάδες (διαχείρισης υλικών κατηγορίας 1). 2. Τουλάχιστον τρία οχήματα μεταφοράς ζωικών υποπροϊόντων (ΖΥΠ) κατηγορίας 1 για τα υλικά κατηγορίας 1 και τουλάχιστον δύο οχήματα κατηγορίας 2 για τα υλικά κατηγορίας 2, ιδιόκτητα ή ενοικιαζόμενα, εγκεκριμένα ως άνω και εξοπλισμένα με πιστοποιημένο ζυγιστικό μηχάνημα με εκτύπωση ζυγολογίου, εργολάβο για την έλξη των νεκρών ζώων και ανυψωτική ράμπα για τη φόρτωση του, καθώς επίσης με αυτοδύναμο μηχανισμό ψύξης. 3. Επαρκή εξοπλισμό, μέσα και πόρους για την ορθή εκτέλεση του προγράμματος, τα οποία θα περιέγραφαν αναλυτικά στην προσφορά τους. 4. Έμπειρο και κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό (Παράρτημα I της διακήρυξης, Μέρος Α – Περιγραφή φυσικού αντικείμενου της σύμβασης, II. Τεχνικές Προδιαγραφές Α., Β. - Β.1).

14. Σύμφωνα με την περιγραφή της υπηρεσίας περισυλλογής και μεταφοράς νεκρών ζώων που διαλαμβάνει η διακήρυξη, ο υπεύθυνος της κτηνοτροφικής εκμετάλλευσης ή οι πολίτες που εντοπίζουν νεκρά ζώα ή οι λοιπές υπηρεσίες (π.χ. Τροχαία, Πυροσβεστική) επικοινωνούν - μέσω του τηλεφωνικού κέντρου του αναδόχου - με τον υπεύθυνο συντονιστή του προγράμματος που έχει ορίσει ο ανάδοχος και πληροφορούν για τον τόπο όπου βρίσκονται τα νεκρά ζώα, η δε περισυλλογή διενεργείται όλες τις ημέρες της εβδομάδας. Συγκεκριμένα, το άτομο που έχει οριστεί ως υπεύθυνος συλλογής και μεταφοράς μεταβαίνει εκεί όπου βρίσκονται τα νεκρά ζώα με το αντίστοιχο ανά κατηγορία νεκρού ζώου όχημα, συλλέγει, ζυγίζει και μεταφέρει τα ζώα στην κατάλληλη μονάδα διαχείρισης. Η μεταφορά, υπό ψύξη, των δεσποζόμενων νεκρών ζώων στη μονάδα διαχείρισης θα πρέπει να γίνεται εντός είκοσι τεσσάρων ωρών από την ώρα ειδοποίησης, εκτός αν πρόκειται για δυσπρόσιτη περιοχή, οπότε ο χρόνος συλλογής μπορεί να ανέλθει σε σαράντα οκτώ ώρες, ενώ η περισυλλογή και μεταφορά των αδέσποτων νεκρών ζώων πρέπει να έχει ολοκληρωθεί το αργότερο εντός οκτώ ωρών από την ώρα ειδοποίησης. Εν συνεχεία, τα νεκρά ζώα, από τα οποία απαιτείται λήψη εγκεφαλικού ιστού, οδηγούνται αρχικά σε εγκεκριμένη μονάδα ενδιάμεσου χειρισμού υλικών κατηγορίας 1, όπου υλοποιείται άμεσα η λήψη κατάλληλου δείγματος και, ακολούθως, μεταφέρονται στη μονάδα αποτέφρωσης ή συναποτέφρωσης, όπου (συν)αποτεφρώνονται άμεσα, ενώ τα κατάλοιπα αποτέφρωσης ή συναποτέφρωσης ανακτώνται ή απορρίπτονται. Τα νεκρά ζώα που

οδηγούνται σε μονάδα μεταποίησης υλικών κατηγορίας 1, μεταποιούνται με τη μέθοδο της αποστείρωσης υπό πίεση και τα παραγόμενα υλικά αποθηκεύονται χωριστά μέχρι την έκδοση των εργαστηριακών αποτελεσμάτων για μεταδοτικές σπογγώδεις εγκεφαλοπάθειες (ΜΣΕ), όπου α) επί αρνητικού εργαστηριακού αποτελέσματος, τα παραγόμενα υλικά οδηγούνται σε εγκεκριμένο χώρο υγειονομικής ταφής, β) επί θετικού εργαστηριακού αποτελέσματος, τα παραγόμενα υλικά οδηγούνται για αποτέφρωση ή συναποτέφρωση. Τα νεκρά ζώα κατηγορίας 2 μεταφέρονται είτε σε εγκεκριμένη μονάδα μεταποίησης υλικών κατηγορίας 2, είτε σε κάποια από τις μονάδες διαχείρισης υλικών κατηγορίας 1 (Παράρτημα Ι της διακήρυξης – Μέρος Α, ΙΙ. Β.2 - Β.3).

15. Έως την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών (7.2.2020), στον διαγωνισμό κατατέθηκε μόνο μία προσφορά, από την εταιρεία «...», με προσφερόμενη τιμή 0,59 ευρώ ανά κιλό βάρους νεκρού διαχειριζόμενου ζώου και συνολικά 2.379.032,25 ευρώ (χωρίς ΦΠΑ), στην οποία και κατακυρώθηκε το αποτέλεσμα του διαγωνισμού, προσωρινώς με την .../26.5.2020 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, και οριστικώς, μετά από έλεγχο των προβλεπόμενων δικαιολογητικών, με την .../14.7.2020 όμοια απόφαση, σύμφωνα με την προσφορά της.

16. Με την 312/2020 πράξη του Ζ' Κλιμακίου κρίθηκε, κατά πλειοψηφία, ότι η αναθέτουσα αρχή όφειλε να υποδιαιρέσει τη σύμβαση σε τμήματα, καθόσον ούτε η ίδια είχε διαπιστώσει τεχνικούς ή οικονομικούς λόγους που επέβαλαν την ανάθεση ενιαίας σύμβασης, ούτε προέκυπταν τέτοιοι λόγοι από τα έγγραφα του διαγωνισμού ή τη φύση της σύμβασης, αντιθέτως μάλιστα, στην περίπτωση της ανάθεσης από την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης παρόμοιων υπηρεσιών περισυλλογής νεκρών ζώων είχε προβλεφθεί η δυνατότητα υποβολής προσφοράς για ολόκληρη την περιφέρεια ή και ανά περιφερειακή ενότητα. Έκρινε δε το Κλιμάκιο ουσιώδη την πλημμέλεια αυτή, δοθέντος ότι η αυξημένη συμμετοχή μικρομεσαίων επιχειρήσεων οδηγεί, κατά τεκμήριο, σε βελτίωση του κόστους ή/και της καινοτομίας για την αναθέτουσα αρχή, ενώ στην προκείμενη περίπτωση κατατέθηκε μια μόνο προσφορά, με σχεδόν μηδενική έκπτωση σε σχέση με το ανώτατο όριο επιτρεπόμενης, κατά τη διακήρυξη, προσφοράς (0,59 έναντι 0,60 ευρώ ανά κιλό ζώου).

17. Το VI Τμήμα επικύρωσε την κρίση του Κλιμακίου, καθώς έκρινε ότι η αναθέτουσα αρχή υπερέβη τα όρια της διακριτικής της ευχέρειας επιλέγοντας χωρίς επαρκή αιτιολογία να δημοπρατήσει το ελεγχόμενο αντικείμενο ενιαία και να μην το υποδιαιρέσει σε τμήματα. Τούτο θεωρήθηκε πλημμέλεια της διαδικασίας ανάθεσης, η οποία απέβη

ουσιώδης, δοθέντος ότι δεν αναπτύχθηκε επαρκής ανταγωνισμός. Ειδικότερα, κρίθηκε ότι η προσφεύγουσα Περιφέρεια δεν επικαλέστηκε βασίμως κανένα λόγο που να επιτάσσει την ενιαία ανάθεση του ελεγχόμενου έργου, όπως ότι με τη δημοπράτηση κατά τμήματα θα ετίθετο υπό διακινδύνευση η ευρύτητα της συμμετοχής και εν γένει ο ανταγωνισμός, ή ότι η εκτέλεση της σύμβασης θα καθίστατο δυσχερής από τεχνικής άποψης ή κοστοβόρα ή ότι η ανάγκη συντονισμού των περισσότερων εργολάβων θα έθετε σε σοβαρό κίνδυνο την ορθή εκτέλεση της σύμβασης. Περαιτέρω έγινε δεκτό ότι η ζητούμενη κατά νόμο υποδιαίρεση δεν ήταν αναγκαία να προκύψει με βάση γεωγραφικά κριτήρια, αλλά μπορούσε να βασισθεί σε ποσοτικά κριτήρια ή στο είδος ή μέγεθος των διαχειριζόμενων υλικών, ούτως ώστε να διευρυνθεί η δυνατότητα συμμετοχής μικρών επιχειρήσεων. Άλλωστε, κατά την κρίση του Τμήματος, από κανένα στοιχείο δεν αποδείχθηκε ότι με την κατά γεωγραφικά τμήματα δημοπράτηση επρόκειτο να διακινδυνεύσει η εκτέλεση του έργου σε κάποιες Περιφερειακές Ενότητες, αφού ο κίνδυνος αυτός δεν τεκμηριώθηκε βάσει προηγούμενων άγονων διαγωνισμών ή με την επίκληση ειδικών τεχνικών δεδομένων σε ορισμένες Περιφερειακές Ενότητες, που θα καθιστούσαν απολύτως ασύμφορη την υποβολή προσφοράς μόνο για αυτές, ανεξαρτήτως του ότι ο εν λόγω κίνδυνος θα μπορούσε να αντιμετωπισθεί με ηπιότερα μέτρα (π.χ. ομαδοποίηση των κρίσιμων γεωγραφικών ενοτήτων με ελκυστικές τιο αυτές). Τέλος, το Τμήμα απέρριψε την επίκληση λόγων δημοσίου συμφέροντος για την εκτέλεση της σύμβασης, καθώς έκρινε ότι κατά τη διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, το δημόσιο συμφέρον εξυπηρετείται καταρχήν με την τήρηση της νόμιμης διαδικασίας, με πρόβλεψη της δυνατότητας παρεκκλίσεων μόνο υπό ειδικές προϋποθέσεις που δεν πληρούνταν εν προκειμένω. Ομοίως απορρίφθηκε και ο λόγος περί συνδρομής συγγνωστής πλάνης στο πρόσωπο των αρμοδίων οργάνων της αναθέτουσας αρχής, με την αιτιολογία ότι οι μεν κρίσιμες διατάξεις είναι σαφείς, η δε διαπιστωθείσα πλημμέλεια παρίστατο ουσιώδης, ενώ η επίκληση περιπτώσεων με παρόμοιο αντικείμενο, στις οποίες η σύμβαση δημοπρατήθηκε χωρίς υποδιαίρεση του αντικειμένου της σε τμήματα, γεγονός που δεν επισημάνθηκε από τα ελεγκτικά όργανα, κρίθηκε ως άοριστη στο μέτρο που δεν προέκυψαν οι λόγοι που επικαλέστηκε η αναθέτουσα αρχή για τη μη υποδιαίρεση στις περιπτώσεις εκείνες.

18. Ήδη με την υπό κρίση προσφυγή ζητείται η αναθεώρηση της ανωτέρω απόφασης και η θετική κρίση αναφορικά με την υπογραφή του σχεδίου σύμβασης, για τους ίδιους λόγους που είχαν προβληθεί ενώπιον του VI Τμήματος, ήτοι: (α) Το συγκεκριμένο συμβατικό αντικείμενο αφορά στη διασφάλιση και προστασία της δημόσιας υγείας από τον κίνδυνο μετάδοσης ασθενειών ζωικής προέλευσης, οι ιδιαίτερες δε τεχνικές απαιτήσεις του επιβάλλουν την εκτέλεσή του από έναν κεντρικό, απολύτως εξειδικευμένο

φορέα, ο οποίος συγκεντρώνει την τεχνική ικανότητα και εμπειρία και διαθέτει τη ζητούμενη υποδομή και προσωπικό. (β) Συνεκτιμώντας τις ιδιαίτερες τεχνικές απαιτήσεις του συμβατικού αντικειμένου και τις συναφείς προϋποθέσεις που οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς απαιτείται να πληρούν, καθώς επίσης τις ιδιαιτερότητες κάθε περιφερειακής ενότητας ως προς τη διασπορά των σταυλικών εγκαταστάσεων και τη διαφοροποίηση ως προς τον αριθμό των ζώων (μέγεθος των εκμεταλλεύσεων), η ποιοτική ή ποσοτική υποδιαίρεση του συμβατικού αντικειμένου θα έθετε σε σοβαρό κίνδυνο την υλοποίησή του σε όλες τις περιφερειακές ενότητες της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας. Τούτο, διότι σε περίπτωση που δεν εκδηλώνονταν ενδιαφέρον ή για τεχνικοοικονομικούς λόγους δεν υπήρχε δυνατότητα να αναληφθεί η εκτέλεση της σύμβασης σε ορισμένη περιφερειακή ενότητα ή για ορισμένο είδος νεκρού ζώου, θα ματαιωνόταν ο σκοπός υλοποίησης του προγράμματος στο σύνολό του. (γ) Συντρέχει συγγνωστή νομική πλάνη της αναθέτουσας αρχής, διότι πλην της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, όπου ήταν εφικτή η γεωγραφική υποδιαίρεση λόγω των γεωγραφικών δεδομένων και της σύμμετρης κατανομής του ζωικού πληθυσμού στις περιφερειακές ενότητες αυτής, οι Περιφέρειες Στερεάς Ελλάδας, Θεσσαλίας, Ηπείρου και Πελοποννήσου, που επίσης προκήρυξαν τη διενέργεια διαγωνισμών για την ανάθεση των ίδιων υπηρεσιών, προέβλεψαν, ομοίως, την ενιαία ανάθεση, χωρίς να περιλαμβάνουν στις οικείες διακηρύξεις ειδική αιτιολογία για το επιβεβλημένο αυτής, αλλά αρκέστηκαν στην περιγραφή του συμβατικού αντικειμένου. Επιπροσθέτως, η διαγωνιστική διαδικασία στις Περιφέρειες Στερεάς Ελλάδας και Πελοποννήσου διήλθε ήδη τον θετικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου σύμφωνα με τις 486/2019 και 8/2020 πράξεις του Ζ' Κλιμακίου και του Επιτρόπου στον Νομό Αρκαδίας, αντίστοιχα. Σε κάθε περίπτωση, η προσφεύγουσα δεν ενήργησε με πρόθεση καταστρατήγησης των εφαρμοστέων διατάξεων. (δ) Ακόμη και αν ήθελε υποτεθεί ότι τεχνικά και ουσιαστικά ήταν δυνατή κατάτμηση του έργου είτε κατά γεωγραφική περιφέρεια είτε με ποιοτικά ή ποσοτικά κριτήρια, αυτό θα είχε ως αποτέλεσμα ότι ένα ή περισσότερα τμήματα του διαγωνισμού θα υπολείπονταν των ελάχιστων οικονομικών ορίων εφαρμογής των διατάξεων τόσο της Οδηγίας 2014/24 όσο και του ν. 4412/2016, γεγονός που πρέπει να αποτρέπεται. (ε) Συντρέχουν λόγοι δημοσίου συμφέροντος που επιτάσσουν την άμεση ανάθεση της σύμβασης, σχετιζόμενοι αφενός με την προστασία του ζωικού κεφαλαίου και τη δημόσια υγεία δεδομένου του μεγάλου αριθμού βοοειδών και αιγοπροβάτων στη συγκεκριμένη Περιφέρεια και των πρόσφατων κρουσμάτων καταρροϊκού πυρετού σε βοοειδή και αιγοπρόβατα, αφετέρου με τον κίνδυνο επιβολής χρηματικών κυρώσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση μετά τη σχετική προειδοποίηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής περί επαναφοράς στο ΔΕΕ της υπόθεσης της μη

συμμόρφωσης της Ελλάδας με τις απαιτήσεις της ευρωπαϊκής νομοθεσίας σχετικά με τα ΖΥΠ, για την οποία έχει η Ελλάδα έχει ήδη καταδικασθεί (απόφαση ΔΕΕ της 17.12.2009 στην υπόθεση C-248/08). (στ) Μόνη η παράλειψη παράθεσης ειδικής αιτιολογίας ως προς την αναγκαιότητα δημοπράτησης ως ενιαίου του συμβατικού αντικειμένου δεν συνιστά ουσιώδη πλημμέλεια, αφού δεν οδήγησε σε παραβίαση κάποιας από τις γενικές αρχές που διέπουν τις δημόσιες συμβάσεις.

19. Συμπληρωματικά, προσκομίζεται το 573/298484/23.10.2020 έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, όπου παρατίθενται - σε συνημμένο πίνακα - στοιχεία για την υλοποίηση του συγκεκριμένου προγράμματος στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας από τον 11^ο 2016 έως τον 12^ο 2017. Όπως προκύπτει, η εφαρμογή του προγράμματος είχε διακύμανση μεταξύ των περιφερειακών ενότητων ως προς τον συνολικό αριθμό νεκρών ζώων (από 22 -στην Π.Ε. Πιερίας- έως 1.757 στην Π.Ε. Κιλίκης) και ως προς το ποσοστό των διαχειρισθέντων νεκρών ζώων σε σχέση με το ζωικό κεφάλαιο της κάθε περιφερειακής ενότητας (από 0,01% έως 0,75% στις ανωτέρω περιφερειακές ενότητες). Αναφέρεται δε ότι, όπως συνάγεται από τα στοιχεία αυτά, εάν το πρόγραμμα εφαρμοζόταν σε κάθε περιφερειακή ενότητα ξεχωριστά, δεν θα ήταν βιώσιμο δεδομένου και του περιορισμένου αριθμού κατάλληλων μονάδων διαχείρισης.

20. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι με το άρθρο 98 παρ. 1 περ. β του Συντάγματος και τις συναφείς διατάξεις τυπικών νόμων [άρθρα 15 του ν. 2145/1993 (φ. 88 Α'), 8 του ν. 2741/1999 (φ. 199 Α'), 2 του ν. 3060/2002 (φ. 242 Α'), 35 του ν. 4129/2013 (φ. 52 Α') και, ήδη, 324 του ν. 4700/2020] ανατέθηκε στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ένεκα της δικαστικής του φύσης, ο έλεγχος της νομιμότητας του συνόλου της διαδικασίας και του οικείου σχεδίου των σημαντικής αξίας συμβάσεων που πρόκειται να συναφθούν από το Δημόσιο και τα δημόσια νομικά πρόσωπα. Ο έλεγχος αυτός, που αποβλέπει στη θεραπεία της αντικειμενικής ακεραιότητας των διαγωνιστικών διαδικασιών, δεν στοχεύει στην προστασία υποκειμενικών δικαιών αλλά στη διασφάλιση του σεβασμού αξιών και αρχών, όπως η διαφάνεια, η ισότητα των μερών και ο υγιής ανταγωνισμός, επί των οποίων στηρίζεται το σύνολο της οικείας νομοθεσίας, συνακόλουθα δε και στην ασφάλεια του δικαίου, η οποία επιβάλλεται μέσω της τήρησης των νομολογουμένων υπό του Δικαστηρίου. Ως εκ τούτου, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, δεν αρκεί, για να διατυπωθεί αρνητική κρίση αυτού ως προς την υπογραφή ελεγχόμενου σχεδίου σύμβασης, να διαπιστωθεί σχετικώς η ύπαρξη παρατυπίας. Πρέπει ακόμη, με ιδιαίτερη δεόντως αιτιολογημένη σκέψη, να κριθεί ότι η πλημμέλεια που εντοπίστηκε

είναι και ουσιώδης, ως πλήττουσα αξίες και αρχές ως αυτές στις οποίες έγινε ήδη αναφορά (ΕΛΣ Ολ. 2141/2020).

21. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι κατά την οικεία διακήρυξη, νεκρά βοοειδή, αίγες, πρόβατα, χοίροι, πτηνά αυγοπαραγωγής και κάθε άλλο είδος νεκρού ζώου, άγριου ή μη, συλλέγονται από τον υπεύθυνο που έχει ορίσει ο ανάδοχος, κατόπιν σχετικής ειδοποίησης στο τηλεφωνικό του κέντρο από τους παραγωγούς ή από οποιαδήποτε υπηρεσία ή πολίτη, με χρήση ειδικού οχήματος φέροντος τον κατάλληλο εξοπλισμό. Τα μεν δεσποζόμενα νεκρά ζώα, εντός 24 ωρών από την ώρα ειδοποίησης (ή 48 αν βρίσκονται σε δυσπρόσιτες περιοχές), τα δε αδέσποτα νεκρά ζώα, εντός 8 ωρών από την ώρα ειδοποίησης, θα πρέπει να μεταφερθούν στη μονάδα διαχείρισης. Εάν όμως πρόκειται για νεκρά βοοειδή ηλικίας άνω των 24 ή 48 μηνών - ανάλογα με τη χώρα προέλευσής τους - ή για αιγοπρόβατα ηλικίας άνω των 18 μηνών, απαιτείται να ληφθεί εγκεφαλικός ιστός, οπότε αυτά πρέπει αρχικά να μεταφερθούν σε μονάδα ενδιάμεσου χειρισμού υλικών κατηγορίας 1, όπου λαμβάνεται το απαραίτητο δείγμα. Στη συνέχεια, τα συγκεκριμένα ζωικά υποπροϊόντα μεταφέρονται είτε (απευθείας) σε μονάδα αποτέφρωσης ή συναποτέφρωσης, είτε σε μονάδα μεταποίησης υλικών κατηγορίας 1, όπου μεταποιούνται με τη μέθοδο της αποστείρωσης υπό πίεση και, εφόσον τα εργαστηριακά αποτελέσματα είναι αρνητικά, τα παραγόμενα υλικά οδηγούνται σε χώρο υγειονομικής ταφής, ενώ αν είναι θετικά, τα υλικά αυτά οδηγούνται για αποτέφρωση ή συναποτέφρωση. Εάν πρόκειται για νεκρά ζώα κατηγορίας 2, ήτοι για τις λοιπές περιπτώσεις νεκρών ζώων που περιλαμβάνονται στη διακήρυξη, καθόσον αυτά εμπίπτουν στην περ. στ' i) του άρθρου 9 του Κανονισμού 1069/2009 (ζώα και μέρη ζώων, εκτός από εκείνα που αναφέρονται στα άρθρα 8 ή 10, ο θάνατος των οποίων δεν οφείλεται σε σφαγή ή θανάτωση με σκοπό την κατανάλωση από τον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένων των ζώων που θανατώθηκαν στο πλαίσιο μέτρων για την εξάλειψη νόσου), αυτά μεταφέρονται σε μονάδα μεταποίησης υλικών κατηγορίας 2, είναι όμως επιτρεπτή η διαχείριση και αυτών σε μονάδα διαχείρισης ζωικών υποπροϊόντων κατηγορίας 1, όπως η προαναφερθείσα. Από την αναφορά των ανωτέρω επιμέρους υπηρεσιών, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, ανεξαρτήτως μεγέθους του νεκρού ζώου, σε περίπτωση νεκρών βοοειδών ή αιγοπροβάτων, ενδέχεται να προηγηθεί η λήψη δείγματος εγκεφαλικού ιστού, η οποία διενεργείται σε συγκεκριμένη μονάδα (ενδιάμεσου χειρισμού κατηγορίας 1), διακριτή εκείνων της μεταποίησης, αποτέφρωσης ή συναποτέφρωσης. Επομένως, η υποδιαίρεση του συμβατικού αντικειμένου αποκλειστικά βάσει του μεγέθους των νεκρών ζώων δεν είναι εφικτή. Εκ τούτων συμπεραίνει το Δικαστήριο ότι η κρίση του VI Τμήματος, ότι η υποδιαίρεση του αντικειμένου της σύμβασης θα μπορούσε να βασισθεί σε

ποιοτικά κριτήρια ανάλογα με το μέγεθος ή το είδος των ζωικών υποπροϊόντων, είναι εσφαλμένη.

22. Περαιτέρω, από το από 23.10.2020 έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, που προσκόμισε η προσφεύγουσα το πρώτον ενώπιον του Δικαστηρίου, τεκμηριώνεται η αδυναμία γεωγραφικής υποδιαίρεσης, ανά περιφερειακή ενότητα, του συμβατικού αντικειμένου, δεδομένου ότι το μέγεθος του ζωικού κεφαλαίου διαφοροποιείται αισθητά μεταξύ των περιφερειακών ενότητων της προσφεύγουσας, όπου, επίσης, υπήρξε έντονη διακύμανση και στον αριθμό των νεκρών ζώων κατά την περίοδο εφαρμογής του προγράμματος από τον 11^ο 2016 έως τον 12^ο 2017. Επομένως, επί γεωγραφικής υποδιαίρεσης παρίσταται, ομοίως, ορατός ο κίνδυνος μη υποβολής προσφοράς για ορισμένη ή ορισμένες από τις περιφερειακές ενότητες λόγω έλλειψης ενδιαφέροντος, το ενδεχόμενο δε αυτό θα καθιστούσε τεχνικώς ανέφικτη την εκτέλεση της σύμβασης, αφού θα ματαίωνε τον σκοπό του προγράμματος, ο οποίος συνίσταται, πρωτίστως, στη σύγχρονη λήψη μέτρων πρόληψης κατά μεταδιδόμενων ασθενειών σε όλη την έκταση της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

23. Το Δικαστήριο πάντως κρίνει ότι, σε αντίθεση με το ακατάλληλο της ποιοτικής υποδιαίρεσης του αντικειμένου της σύμβασης (σκέψη 21), η αδυναμία γεωγραφικής υποδιαίρεσης του εν λόγω αντικειμένου δεν είναι εξίσου προφανής. Για τον λόγο αυτόν η αναθέτουσα αρχή όφειλε να προβεί σε ρητή αιτιολόγηση της αντίστοιχης επιλογής της, δεδομένου μάλιστα ότι για το ίδιο αντικείμενο είχε προβλεφθεί, σε διαφορετική Περιφέρεια, η δυνατότητα υποβολής προσφοράς και για μία ή περισσότερες περιφερειακές ενότητες. Επομένως, ενόψει όσων εκτέθηκαν στις σκέψεις 6 έως 8 της παρούσας, η παράλειψη παράθεσης σχετικής ειδικής αιτιολογίας μεταξύ των εγγράφων της σύμβασης, καθόσον δεν μπορεί ως τέτοιο να νοηθεί το προμνησθέν έγγραφο του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, συνιστά παράβαση του άρθρου 59 παρ. 1 ν. 4412/2016 και ως εκ τούτου πλημμέλεια, η οποία εμφιλochώρησε στη συγκεκριμένη διαγωνιστική διαδικασία.

24. Το Δικαστήριο παρατηρεί σχετικώς ότι με τις 486/2019 και 8/2020 πράξεις του Ζ' Κλιμακίου και του Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου στον Νομό Αρκαδίας, αντίστοιχα, κρίθηκε ότι δεν κωλύεται η υπογραφή των σχεδίων συμβάσεων για την ανάθεση των υπηρεσιών «Πρόγραμμα περισυλλογής και διαχείρισης ή/και αποτέφρωσης κάθε είδους νεκρών ζώων και κατασχεθέντων τροφίμων και λήψη δειγμάτων εγκεφαλικού ιστού από νεκρά βοοειδή και αιγοπρόβατα στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας (ΠΕ Βοιωτίας, ΠΕ Εύβοιας, ΠΕ Ευρυτανίας, ΠΕ Φθιώτιδας και ΠΕ

Φωκίδας)», καθώς επίσης «Πρόγραμμα περισυλλογής και διαχείρισης ή/και αποτέφρωσης κάθε είδους νεκρών ζώων και λήψη δειγμάτων εγκεφαλικού ιστού από νεκρά βοοειδή και αιγοπρόβατα στην Περιφέρεια Πελοποννήσου για όλες τις Περιφερειακές Ενότητες (ΠΕ Αργολίδας, ΠΕ Αρκαδίας, ΠΕ Κορινθίας, ΠΕ Λακωνίας, ΠΕ Μεσσηνίας)». Από την περιγραφή του φυσικού αντικειμένου σε αμφότερες τις οικείες διακηρύξεις προκύπτει ότι οι συμβάσεις αφορούσαν κατ' ουσία στην ανάθεση των αυτών υπηρεσιών με εκείνη του ελεγχόμενου διαγωνισμού, ενώ προβλέφθηκε, επί ποινή απαραδέκτου, η υποβολή προσφοράς, ομοίως, για το σύνολο των περιφερειακών ενοτήτων των εν λόγω περιφερειών. Εξ άλλου, ουδέν αναφέρθηκε στις ανωτέρω πράξεις περί ειδικής αιτιολόγησης της σχετικής επιλογής των εν λόγω αναθετουσών αρχών, οίκοθεν νοείται δε ότι τούτο δεν αναδείχθηκε ως ουσιώδης πλημμέλεια της διαδικασίας.

25. Το Δικαστήριο κρίνει ότι, εν προκειμένω, η παράλειψη της αναθέτουσας αρχής να αιτιολογήσει ρητά στα έγγραφα της σύμβασης την επιλογή της να μην υποδιαιρέσει το συμβατικό αντικείμενο κατά γεωγραφικά τμήματα δεν συνιστά ουσιώδη πλημμέλεια. Όπως εκτέθηκε ήδη, η επιλογή αυτής να προβλέψει τη δυνατότητα υποβολής προσφοράς για το σύνολο της περιφέρειας αιτιολογείται επαρκώς με βάση τα στοιχεία του φακέλου εκ της ανάγκης να αποφευχθεί το ενδεχόμενο μερικής - για ορισμένες περιφερειακές ενότητες - ανάθεσης του συμβατικού αντικειμένου και ο κίνδυνος για τη δημόσια υγεία που, ακολούθως, θα ανέκυπτε (σκέψη 9). Εξ άλλου, στη σχετική διαγωνιστική διαδικασία δεν υποβλήθηκε καμία ένσταση από οικονομικό φορέα κατά της συγκεκριμένης πρόβλεψης της διακήρυξης, ενώ οι επιληφθέντες σχηματισμοί του Ελεγκτικού Συνεδρίου κατά τον έλεγχο των διαγωνιστικών διαδικασιών, που είχαν προκηρύξει για την αντίστοιχη χρονική περίοδο διαφορετικές μεν περιφέρειες, ήτοι εκείνες της Στερεάς Ελλάδας και της Πελοποννήσου, για την ανάθεση, όμως, του αυτού προγράμματος διαχείρισης νεκρών ζώων, στις 486/2019 και 8/2020 πράξεις τους δεν ανέδειξαν ως πλημμέλεια την άνευ ειδικής αιτιολόγησης πρόβλεψη στις οικείες διακηρύξεις περί ενιαίας ανάθεσης.

26. Με βάση τις ανωτέρω σκέψεις, το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι η επίδικη διαγωνιστική διαδικασία, ορώμενη συνολικώς, δεν εμφανίζει πλημμέλεια τέτοια που να οδηγεί το Δικαστήριο σε κρίση ότι η αντικειμενική ακεραιότητα αυτής έχει πληγεί.

27. Κατ' ακολουθίαν, πρέπει να γίνει δεκτή η κρινόμενη προσφυγή αναθεώρησης, να αναθεωρηθεί η προσβαλλόμενη 2068/2020 απόφαση του VI Τμήματος και, κατά παραδοχή της αίτησης ανάκλησης, να ανακληθεί η 312/2020 πράξη του Ζ' Κλιμακίου, μετά δε την ανάκληση αυτής, το Δικαστήριο αποφαίνεται ότι δεν κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου

σύμβασης μεταξύ της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και της εταιρείας «...», για την εκτέλεση της υπηρεσίας «Πρόγραμμα περισυλλογής και διαχείρισης κάθε είδους νεκρών ζώων και λήψη δειγμάτων εγκεφαλικού ιστού από τα νεκρά ζώα, στα οποία απαιτείται».

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την προσφυγή.

Αναθεωρεί την 2068/2020 απόφαση του VI Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Δέχεται την αίτηση ανάκλησης και ανακαλεί την 312/2020 πράξη του Ζ΄ Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Και

Αποφαίνεται ότι δεν κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου σύμβασης μεταξύ της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και της εταιρείας «...», για την εκτέλεση του «Προγράμματος περισυλλογής και διαχείρισης κάθε είδους νεκρών ζώων και λήψη δειγμάτων εγκεφαλικού ιστού από τα νεκρά ζώα, στα οποία απαιτείται».

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα, στις 18 Νοεμβρίου 2020.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΡΜΑΣ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΑΡΓΥΡΩ ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση, στις 9 Δεκεμβρίου 2020.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΡΜΑΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ